

بولتن مخدری جهان

شماره ۱۶ تیر ۱۴۰۱

- ۹ پیش بینی درباره بازار مصرف کانابیس جهان در سال ۲۰۲۲
- کرونا و اوج‌گیری تجارت مواد مخدر در آمریکای لاتین
- بحران مواد مخدر مصنوعی در شرق و جنوب شرق آسیا
- تحولات قوانین مخدری کانادا
- وضعیت مخدری افغانستان در دو ماه اخیر
- الگوهای کشف مواد مخدر در اروپا
- مواد مخدر غیرقانونی؛ بحران خاموش در آفریقا

بسمه تعالی

بولتن مخدري جهان

شماره ۱۶

تيرماه ۱۴۰۱

۹ پيش بينی درباره بازار مصرف كانابيس جهان در سال ۲۰۲۲

كرونا و اوج گيري تجارت مواد مخدر در آمريكای لاتين

بحران مواد مخدر مصنوعي در شرق و جنوب شرق آسيا

تحولات قوانين مخدري كانادا

وضعيت مخدري افغانستان در دو ماه اخير

الگوهای كشف مواد مخدر در اروپا

مواد مخدر غيرقانونی؛ بحران خاموش در آفريقا

مهم ترين تحولات مخدري ايران در تيرماه ۱۴۰۱

فرجام سخن؛ نگاه ايرانی به تحولات مخدري جهان

مقدمه:

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با در نظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس^۱ در سال ۱۴۰۱ به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه مورد تحلیل قرار دهند.

در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند.

راه ارتباطی :

[info@cudras.ir](mailto:info@ cudras.ir)

تحلیل روندی – منطقه ای

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و مطالعات بین - Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies (CUDRAS)^۱.
المللی مواد مخدر (کادراس)

^۲. Wholistic

انتشار بولتن مخدري جهان از آغاز سال ۱۴۰۰ آغاز شد. در اين راستا و با انتشار ۱۳ شماره از اين بولتن، بر آن شدیم که شیوه نامه جمع‌آوری اخبار را تا حدی متحول سازیم. در حال حاضر با ۶ قطب متفاوت، کشت، تولید، ترانزیت و مصرف مواد مخدر در جهان روبه‌رو هستیم و در این مجموعه سعی خواهیم کرد در هر شماره به همه این ۶ قطب نگاهی بیندازیم: به طور قطع مهم‌ترین منطقه برای منافع جمهوری اسلامی ایران در حوزه مخدري عبارت از منطقه موسوم به «مسیر بالکان» است که از افغانستان آغاز می‌شود و در یک مسیر سه شاخه ای به سمت جنوب اروپا حرکت می‌کند؛ شاخه شمالی مسیر بالکان از افغانستان به آسیای مرکزی و سپس به اوراسیا و قفقاز می‌رود و از قفقاز به ترکیه و بالکان کشیده می‌شود. شاخه مرکزی از مرزهای کشورمان به سوی قفقاز و آسیای صغیر رفته و سپس به دروازه‌های بالکان در جنوب اروپا می‌رسد. مسیر جنوبی نیز از مرزهای جنوبی ایران در حاشیه خلیج فارس به شاخ آفریقا می‌رسد و از آنجا به سوی جنوب اروپا می‌رود. در نسخه جدید بولتن مخدري جهان از کشورهای واقع در این منطقه دست کم یک خبر و تحلیل آن را خواهیم داشت. دومین قطب تولید مواد مخدر شرق آسیا و منطقه موسوم به مثلث طلایی است که محل تلاقی سه کشور، تایلند، میانمار و لائوس است.

سومین قطب مخدري در جهان را بالکان و اروپا تشکیل می‌دهد که عمدتاً قطب مصرف به حساب می‌آید و تقریباً یکی از مراکز اصلی صدور و ترانزیت مواد مخدر است. چهارمین قطب مخدري جهان قاره آفریقا است که عمدتاً قطب مصرف انواع مواد مخدر از جمله اوپیوئیدها، کانابیس، مواد روان‌گردان جدید، داروهای تجویزی، کوکائین و ... به حساب می‌آید.

پنجمین قطب مخدري جهان نیز عبارت از آمریکای مرکزی و جنوبی است. این منطقه قطب تولید کوکائین و مشتقات آن به حساب می‌آید. همچنین کارتل‌های قدرتمندی در این منطقه شکل گرفته اند که هم در کار تولید مواد مخدر وارد شده اند و هم صدور و ترانزیت را برعهده گرفته اند. نهایتاً ششمین قطب مخدري جهان عبارت از آمریکای شمالی است (ایالات متحده و کانادا) که به طور عمده بازار مصرف بزرگی دارد، البته کشت و تولید و ترانزیت نیز در سطوح پایین‌تری در آن انجام می‌پذیرد.

بولتن مخدري جهان از این پس ضمن آنکه می‌کوشد به طور ماهانه روند تحولات را براساس این تقسیم‌بندی منطقه‌ای ادامه دهد تا از این طریق اولاً مخاطبان بتوانند، برداشت روشن‌تری از سمت و سوی تحولات و اخبار مخدري جهان به دست بیاورند و از سوی دیگر نیز نسبت این تحولات با منافع ملی ایران مشخص تر شود.

۹ پیش‌بینی درباره بازار کانابیس در جهان

در ۱۰ سال گذشته شاهد روندهایی در سطح جهان به سوی «جرم زدایی از مصرف کانابیس» بوده ایم. این سیاست اگرچه پیامدهای منفی زیادی در پی دارد، اما به نظر می‌رسد با توجه به قرار گرفتن کانابیس در دسته «مواد نرم» بسیاری از دولت‌های جهان مایل به قانونی سازی این ماده و از میان بردن بازار سیاه شکل گرفته در این زمینه هستند. «اندرو دی‌آنجلو»، پژوهشگر برجسته و فعال در زمینه کشت، تولید و فروش کانابیس در تحلیل جالب توجهی برای مجله فوربس ۱۰ مورد پیش‌بینی درباره تحولات احتمالی مربوط به این حوزه در سال ۲۰۲۲ مطرح کرده است.

- ۱- با کاهش شیوع کووید - ۱۹ در برخی از ایالت‌های آمریکا نظیر کالیفرنیا، نوادا و دنور مراکز مصرف امن کانابیس تأسیس و آغاز به کار خواهند کرد.
- ۲- پذیرایی با خوراکی‌های دارای کانابیس در برخی هتل‌ها، استراحتگاه‌ها و اقامتگاه‌ها آغاز خواهد شد.
- ۳- لوازم آرایشی، پوشاک و محصولات مد دارای تبلیغات کانابیس در فرهنگ پاپ در جهان رواج بیشتری خواهد گرفت؛ از جمله برندهای لوکس بیش از پیش به تولید محصولاتی با این برچسب‌ها رو خواهند آورد و سلبریتی‌ها در سطح جهان بیش از پیش درباره کانابیس صحبت‌های تأییدآمیز خواهند کرد.
- ۴- مکزیک احتمالاً تا پایان سال اقدام به قانونی سازی کامل مصرف تفنی کانابیس خواهد کرد و چارچوب مصرف قانونی را ایجاد خواهد کرد.
- ۵- بوندستاگ (پارلمان فدرال) آلمان احتمالاً تا پایان سال جاری میلادی مباحثی بنیادی برسر قانونی سازی مصرف تفنی کانابیس برگزار خواهد کرد و موافقت خود با این امر را نشان خواهد داد.
- ۶- تولید کانابیس در جهان بیش از پیش به صورت یک صنعت مجاز درخواهد آمد و دچار فراز و نشیب‌های زیادی خواهد شد، زیرا کشت و تولید این ماده در تعداد بیشتری از کشورها از نظر قضایی نیز قانونی خواهد شد.

۷- دولت فدرال ایالات متحده سیاست پیشین خود در مورد کانابیس را ادامه خواهد داد و هنوز به سمت اصلاح آن گام برنخواهد داشت و ممنوعیت کانابیس در سطح فدرال ادامه دارد.

۸- در سطح بازار کار آمریکا شرکت‌های فعال در زمینه کانابیس همچنان به مقاومت در برابر کارآفرین‌های قدیمی تولید کانابیس ادامه خواهند داد و تمایلی به شکل‌گیری فضای رقابتی نشان نخواهند داد. اما این کارآفرینان نیز به تلاش برای دستیابی به بازار قانونی ادامه خواهند داد.

۹- تقاضای بیشتری به سوی تولیدکنندگان غیر شرکتی (سنتی و قدیمی) سوق پیدا خواهد کرد و همانطور که این دسته از تولیدکنندگان موفق شدند در کانادا به بازار قانونی دسترسی بیشتری پیدا کنند در ایالات متحده نیز تا پایان ۲۰۲۲ سهم بیشتری از بازار به تولیدکنندگان غیر شرکتی خواهد رسید.

چنانچه مکزیک و آلمان در سال ۲۰۲۲ به سوی قانونی‌سازی کامل کانابیس حرکت کنند، این رویداد پیامدی زلزله‌گونه در اروپا و آمریکای لاتین در پی خواهد داشت. به دلیل نقش پیشرو آلمان در میان کشورهای اروپایی، انتظار می‌رود برخی از دیگر کشورهای این قاره نیز به صورت دومینووار رو به چنین سیاستی بیاورند. اگرچه نمی‌توان انتظار داشت که به سرعت در آلمان شاهد راه افتادن مغازه‌های کانابیس مجاز باشیم. همچنین در مکزیک ممکن است رئیس‌جمهور پیشرفت‌های ایجاد شده را وتو کند.

در ایالات متحده به احتمال زیاد، شاهد هیچ تحولی در سطح فدرال نخواهیم بود. اگرچه حزب دموکرات در حال حاضر اکثریت مجلس نمایندگان و سنا را در اختیار دارد و وعده اصلاح سیاست فعلی را داده بود، اما معمولاً در سال انتخابات چنین تغییراتی بعید به نظر می‌رسد.

کرونا و اوج‌گیری تجارت مواد مخدر در آمریکای لاتین

گزارش اخیر در مورد تولید، قاچاق و مصرف مواد مخدر در سراسر جهان در طول دوران همه‌گیری کووید-۱۹، انعطاف‌پذیری تجارت کوکائین آمریکای لاتین و نقش رو به گسترش این منطقه در تولید انواع دیگر مواد مخدر را نشان می‌دهد.

در اواخر ماه ژوئن، دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد اقدام به انتشار «گزارش جهانی مواد مخدر ۲۰۲۲» کرد که در مجموعه‌ای پنج قسمتی به مرور کلی بر روند جهانی مواد مخدر بین سالهای ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ می‌پردازد.

علی‌رغم پاندمی کرونا، همچنان آمریکای لاتین بر تجارت جهانی کوکائین تسلط دارد و ایالات متحده و اروپا همچنان میزان مصرف‌شان افزایش پیدا کرده است. علاوه بر این مسیرهای ترانزیت کوکائین از آمریکای جنوبی، مسیرهای آفریقای جنوبی به مقصد خاورمیانه نیز در حال گسترش است.

در همین حال مت‌آفتمین مکزیکی از تغذیه بازار آمریکای شمالی به تامین مواد مصرف‌کنندگان در اروپا، آسیای شرقی و اقیانوسیه رسیده است. با توجه با اینکه بخش مواد اپیوئیدی نیز در حال تکامل‌اند و محصولات ماری‌جوآنا در سراسر آمریکای جنوبی گسترش یافته است، همگی این شواهد نشان می‌دهد که همه‌گیر ویروس کرونا کمک‌چندانی به کاهش سرعت ماشین مواد مخدر در آمریکای لاتین نکرده است.

کوکائین؛ بازارهای نوظهور در آفریقا و آسیا

در نخستین سالهای همه‌گیری کرونا با وجود محدودیت‌های سفر و بسته شدن مرزها در سراسر جهان، در برخی موارد در پاسخ به افزایش درخواست‌ها برای کوکائین، شاهد افزایش بازار این مواد آمریکای جنوبی در سراسر جهان بودیم. برخی مناطق نیز به عنوان قطب اصلی مصرف بویژه ایالات متحده، کانادا، اتحادیه اروپا و استرالیا باقی ماندند.

اما دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به این مسئله اشاره می‌کند که چندین مکان سنتی ترانزیت نیز بدل به بازارهای نوظهور مصرف مواد شدند. این موضوع بویژه در مورد مسیر غرب آفریقا به اروپا صادق است، جایی که چندین کشور از اواسط سال ۲۰۲۱ کشفیات کوکائین را در کیپ ورد، سنگال، ساحل عاج، بوركینافاسو و نیجر دنبال کردند.

این گزارش هشدار می‌دهد: «پیش بینی می‌شود که در دهه آینده تعداد مصرف کنندگان مواد مخدر در آفریقا، به دلیل تغییرات جمعیتی، ۴۰٪ افزایش خواهد یافت». براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل، حتی برخی از کشورهای آفریقایی مانند آفریقای جنوبی، نیجریه و اتیوپی بدل به نقاط ترانزیت دریایی یا هوایی کوکائین در مسیرهای مواد مخدر در قاره آسیا شدند.

علاوه بر این در قاره آسیا محموله‌های کوکائینی که زمانی در مسیر اقیانوسیه ترانزیت می‌شد، اکنون در کشورهایمانند مالزی و هنگ کنگ جا به جا می‌شود، جایی که تقریباً ۹۰٪ از کشفیات کوکائین آسیایی در سال ۲۰۱۹ رخ داده است.

براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل، سطح جهانی زیر کشت کوکا در سال ۲۰۲۰ تا حد زیادی بدون تغییر باقی مانده؛ این در حالی است که بر اساس گزارش این مرکز، تولید کلی این ماده ۱۱٪ رشد کرده که ناشی از افزایش سرسام آور تولید کوکائین است.

دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد خاطر نشان کرد که برزیل بدل به نقطه عزیمت اصلی کوکائین به سمت بازارهای آفریقا و آسیا شده، که بخشی از روند تبدیل این کشور به مرکز تجارت جهانی مواد مخدر است.

تپش؛ صادرات مکزیکی به سراسر جهان

در طول همه‌گیری کرونا، کارتل «سینالوا» مکزیکی رهبر بلا منازع تولید و قاچاق مت‌آمفتامین باقی مانده است و «فرد به فرد» این مواد را برای تامین تقاضا رو به رشد در آمریکای شمالی تولید می‌کند.

براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم، امریکا در قلب تجارت بین‌المللی مت‌آمفتامین قرار دارد. در سال ۲۰۲۰ تقریباً این کشور نیمی از ممنوعیت‌های جهانی را به خود اختصاص داده و تقریباً ۱۴۰ تن از محصولات مت‌آمفتامین را بیش از ۴ کشور بعدی کشف و ضبط کرده است.

کشورهای تایلند، میانمار و چین از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان مت‌آمفتامین در آسیا هستند و ممکن است در حال حاضر رقابت با قاچاقچیان مکزیکی را تجربه کنند، زیرا آنها به طور به بازار آسیا پرسود آسیا برای افزایش منافع خود نگاه می‌کنند.

براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، مت‌آمفتامین که بیشتر در مکزیک تولید می‌شود، بازار استرالیا را اشغال کرده و از ۱۴٪ کشفیات در سال ۲۰۱۱ به ۷۰٪ تا سال ۲۰۲۰ رسیده است.

در همین حال، اروپا به عنوان یک نقطه ترانزیت و مقصد برای مت‌آمفتامین‌های ارسال شده از مکزیک ظاهر شده و همچنین گزارش‌هایی وجود دارد که شیمی‌دانان مکزیکی با تولید کنندگان هلندی در MDMA همکاری کرده‌اند.

مواد اپیوئیدی؛ اوج گیری مصرف فتانیل

فتانیل تولید شده در مکزیک در سراسر مرز آمریکا، همچون مت‌آمفتامین جریان دارد و موجب تسخیر بازار مواد اپیوئیدی ایالات متحده و به طور فزاینده‌ای تبدیل به مت‌آمفتامین و کوکائین و افزایش خطر بیش مصرفی شده است.

دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم افزود که فروشندگان سطح پایین در سراسر منطقه خلوص دوز مواد خود را پیش از افزودن چند دانه قوی فتانیل برای تاثیر فیزیکی به طور چشمگیری کاهش داده و در نتیجه میزان سود را افزایش می‌دهد.

به گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به طور چشمگیری اپیوئیدها مصنوعی در افزایش تعداد مرگ و میر ناشی از بیش مصرفی کوکائین و سایر محرک‌های روانی مانند مت‌آمفتامین نقش دارند.

فتانیل نیز در مرزهای جنوبی ظاهر شده است. در فوریه ۲۰۲۲، پس از بستری شدن ده‌ها نفر از مصرف کنندگان این ماده و مرگ ۲۴ نفر، توزیع کننده مواد مخدر در مناطق فقیر نشین آرژانتین تصمیم گرفتند مصرف خود با فتانیل، ماده بیهوشی که برای فیل‌ها استفاده می‌شود، قطع کنند.

در ژوئیه ۲۰۲۱، مقامات کلمبیایی به دشواری از وقوع یک حادثه مشابه جلوگیری کرده و یک باند توزیع کننده را دستگیر کردند که فتانیل را به ماده مخدر مصنوعی مشابه MDMA معروف به ۲۰۰۰ اضافه می‌کرد. سایر حوادث مربوط به مسمومیت ناشی از فتانیل شامل نمونه‌هایی از «ال اس دی» و هروئین مکزیکی می‌شود.

در مقابل تجارت منطقه‌ای هروئین عمدتاً به دلیل افزایش توزیع فتانیل لنگ می‌زند. از سال ۲۰۱۸ تا کنون دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد نتوانسته است اطلاعات جدیدی در مورد این مواد به دست آورد و این موضوع نشان دهنده کاهش این مواد است.

بحران مواد مخدر مصنوعی در شرق و جنوب شرق آسیا

گزارش با عنوان «مواد مخدر مصنوعی در شرق و جنوب شرق آسیا: آخرین تحولات و چالش‌ها ۲۰۲۲» بر این موضوع تاکید می‌کند که حجم زیادی از مت‌آمفتامین در این منطقه تولید، قاچاق و مصرف می‌شود و همچنان تجارت این مواد متنوع است. جرمی داگلاس نماینده منطقه‌ای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل در آسیای جنوب شرقی و اقیانوس آرام گفت: «سندیکای جرائم سازمان یافته و گروه‌های مسلح از بی‌ثباتی سیاسی در منطقه مثلث طلایی و مناطق مرزی میانمار برای افزایش تولید خود سوء استفاده کردند. دیگر آزمایشگاه‌های مواد مخدر بسیار کمی در منطقه خارج از مثلث یافت می‌شود. همچنان عرضه رو به افزایش است و دولت‌ها و سازمان‌ها همان منبع را گزارش می‌کنند.»

لائو «پی دی آر» بدل به نقطه اصلی ترانزیت و قاچاق به تایلند و سایر بخش‌های مکنونگ و آسیای پاسفیک تبدیل شده است. مالزی نیز به طور گسترده برای ترانزیت و قاچاق مواد به اندونزی، فیلیپین، ژاپن، استرالیا و نیوزلند استفاده می‌شود. داگلاس در ادامه افزود: «مقیاس و گستردگی تجارت مت‌آمفتامین و مواد مخدر مصنوعی در شرق و جنوب شرق آسیا خیره کننده است؛ با این وجود اگر این منطقه رویکرد خود را تغییر ندهد و به دلایل ریشه‌ای رسیدگی نکند؛ تا این مرحله از جمله حاکمیت در منطقه مثلث طلایی و تقاضای بازار، این مواد می‌توانند گسترش یابند. جرائم سازمان یافته تمام عناصری را که برای ادامه رشد کسب و کار خود نیاز دارند، از جمله قلمرو برای تولید، دسترسی به مواد شیمیایی، مسیرهای قاچاق ایجاد شده و روابط برای جابه‌جایی محصول و جمعیت انبوه برای هدف گذاری در اختیار دارند. منطقه را به همراه پتانسیل و سود ببینید.»

برای نخستین بار در سال ۲۰۲۱ بیش از ۱ میلیارد قرص مت‌آمفتامین در شرق و جنوب شرق آسیا - نزدیک ۱۷۲ تن - کشف شد. مجموع این کشفیات هفت برابر بیشتر از کشفیات ۱۰ سال گذشته، با ۱۴۳ میلیون قرص ضبط شده و ۳۵ برابر بیشتر از سال ۲۰۲۰ با کشف بیش از ۲۸ میلیون قرص بوده است. در سال ۲۰۲۱ نزدیک به ۷۹ تن مت‌آمفتامین کریستالی کشف و ضبط شد که کمی کمتر از ۸۲ تن کشف شده در سال ۲۰۲۰ و تقریباً هشت برابر ۱۰ تن کشف شده در یک دهه پیش از آن است.

در سال ۲۰۲۱ عرصه مت‌آمفتامین کریستالی به منطقه مثلث طلائی گسترش یافت. این محصول در بسته‌بندی‌ها و قرص‌های مثلث طلائی عرضه و به طور فزاینده‌ای در شمال شرقی هند، با الگو مشابه بنگلادش در چند سال گذشته، کشف و ضبط شد.

قیمت هر دو نوع قرص و مت‌آمفتامین کریستال نیز در سراسر آسیای جنوب شرقی کاهش می‌یابد. مالزی و تایلند گزارش دادند که با افزایش عرضه، قیمت‌های عمده فروشی و خیابانی به پایین‌ترین حد خود در سال ۲۰۲۱ کاهش یافته است.

اگرچه مت‌آمفتامین نگرانی اصلی مقامات این منطقه است، اما سایر مواد مصنوعی همچون کتامین که می‌توانند آسیب قابل توجهی برای مصرف‌کنندگان مواد داشته باشند، به طور گسترده‌ای در دسترس هستند. تاناکورن کایانوتتا معاون دبیرکل دفتر هیات کنترل مواد مخدر خاطر نشان کرد، رسیدگی به وضعیت مت‌آمفتامین اولویت اصلی دولت تایلند و منطقه است، اما در سال‌های اخیر سایر مواد مخدر مصنوعی و ترکیبی از مواد ظهور کردند. وی در ادامه افزود: «ما در حال کار با دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم، شرکای بین‌المللی و منطقه‌ای هستیم تا قوانین و سیاست‌های خود را به روز کنیم، ظرفیت‌های مهم پزشکی قانونی، داده‌ها و عملیاتی را توسعه دهیم و اولویت‌ها از جمله مواد شیمیایی را بررسی کنیم.»

دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل از طریق برنامه جهانی SMART و تفاهم نامه مکونگ در مورد کنترل مواد مخدر با کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا همکاری نزدیک دارد تا بر وضعیت مواد مخدر نظارت کرده و در مورد همکاری، تشخیص، کنترل مواد شیمیایی پیش ساز و استراتژی‌های بهداشت عمومی و مهم‌تر از همه برای کمک به کشورها برای عملیات مشترک و فرامرزی همکاری کند.

تحولات قوانین مخدری کانادا

تا سال ۱۹۰۸ مصرف انواع مواد، دخانیات و مشروبات الکلی غیرقانونی بود. از دهه ۱۸۵۰ به بعد مهاجران چینی دسته به دسته به بریتیش کلمبیا (غربی‌ترین استان کانادا) آمدند و به صورت گسترده در اطراف جوامع زندگی خود انبارهای تریاک ایجاد کردند. کارفرمایان کانادایی مهاجران چینی را منبع ارزان نیروی کار می‌دانستند و نیز مصرف تریاک یکی دیگر از راه‌های کسب درآمد مالیاتی بود که دولت از سال ۱۸۷۱ مالیات بر کارخانه‌های تولید تریاک وضع کرده بود. با این حال از سال ۱۸۸۰ که کانادایی‌ها توانایی مبارزه با نیروی کار ارزان چینی را نداشتند، دست به شکایت و نارضایتی زدند و با مهاجرت کارگران ژاپنی و وضع بدتر شد و موجی از تظاهرات‌ها بر علیه کارگران آسیایی به راه افتاد. با گسترش دامنه‌های تظاهرات به ویژه در ونکور در سال ۱۹۰۷ مکنزی کینگ معاون وزیر کار وقت کانادا به بریتیش کلمبیا سفر کرد و با دو تاجر تریاک صحبت‌هایی داشت. کینگ که نگران افزایش تعداد مصرف‌کنندگان تریاک در سال ۱۹۰۸ دولت قانون تریاک را تصویب کرد، به این معنا که واردات، تولید، نگهداری و فروش تریاک را جرم تلقی کرد، در همان سال نیز استفاده از کوکائین در داروها ممنوع شد و شرکت‌های دارویی ملزم شدند تا در صورت وجود هروئین، مورفین و یا تریاک در داروهای خود، محتویات آن را به صورت یک برچسب بر روی داروی خود لیست کنند.

بنابراین جرم‌انگاری استفاده از مواد مخدر در کانادا هر چند موضوعی متاخر است، اما بنیادهای فکری و اجتماعی این موضوع بر اساس قضاوت‌های اخلاقی و عقاید نژادپرستانه در مورد گروه‌های خاصی از مردم مانند مهاجران آسیایی بوده است نه بر اساس ارزیابی‌های علمی آسیب‌شناسانه.

تحولات قوانین مخدری کانادا:

۱۹۱۱: بازبینی قانون تریاک و اعمال مجازات‌های سخت‌تر برای مصرف‌کنندگان که مجازات حبس از آن دسته است؛

- ۱۹۶۱: تشدید جرم‌انگارانه بودن مصرف مواد و توجه جدی به ارتباط بین مصرف مواد و تاثیر آن بر سلامت عمومی؛
- ۱۹۹۶: تصویب قانون کنترل مواد و مصرف آن و رد درخواست کارشناسان مبنی بر حذف مجازات‌های شدید برای نگهداری مواد مخدر و قانونی بود مصرف شخصی کانابیس؛
- ۲۰۱۷: تصویب قانون مصرف برخی از مواد مانند کانابیس؛
- ۲۰۱۸: اصلاح قانون جزا در مورد مصرف غیر دارویی کانابیس.

تاریخچه استراتژی‌های مخدری کانادا:

- ۱۹۸۷: انتشار استراتژی مخدری دولت فدرال یا همان رویکرد چار ستونی (شامل پیشگیری، کاهش آسیب، درمان و اجرا) و صرف بودجه مخدری فدرال در راه اجرای این استراتژی؛
- ۲۰۰۷: انتشار استراتژی ملی مبارزه با مواد مخدر که باعث اجرای سیاست‌های کاهش آسیب و افزایش تمرکز برای اجرای دقیق قانون شد. حداقل مجازات اجباری برای جرایم جزئی مواد مخدر و ایجاد کمپین آموزش عمومی ویژه پیشگیری از مصرف میان جوانان بخشی از استراتژی جدید بود؛
- ۲۰۱۶: به روزرسانی استراتژی چهار ستونه مبارزه با مواد مخدر.

همچنین در نظام کیفری کانادا، دادگاه‌های درمان محور مواد مخدر به صورت رسمی فعالیت می‌کنند که در آن قضات، وکلا و مشاوران با یکدیگر همکاری می‌کنند تا مبتلایان به اختلالات مصرف مواد را به مشارکت با سیستم عدالت کیفری ترغیب و آنها را به سمت درمان و سایر حمایت‌های اجتماعی سوق می‌دهند. اهداف اصلی این دادگاه‌ها عبارتند از: کاهش مصرف مواد؛ کاهش هزینه‌های سیستمی مجازات و تعقیب معتادان و پیشگیری از تکرار جرم است. این دادگاه‌ها معمولاً به مجرمان معتادی که مرتکب جرایم غیر خشونت‌آمیز شده‌اند، خدمات ارائه می‌دهند. مصرف کنندگان مواد برای دریافت این خدمات باید در برنامه درمان اعتیاد شرکت کرده، تحت آزمایش تصادفی مصرف مواد قرار گیرند و به طور منظم جهت پیشرفت وضعیت درمان فرد توسط قاضی در دادگاه حضور یابند.

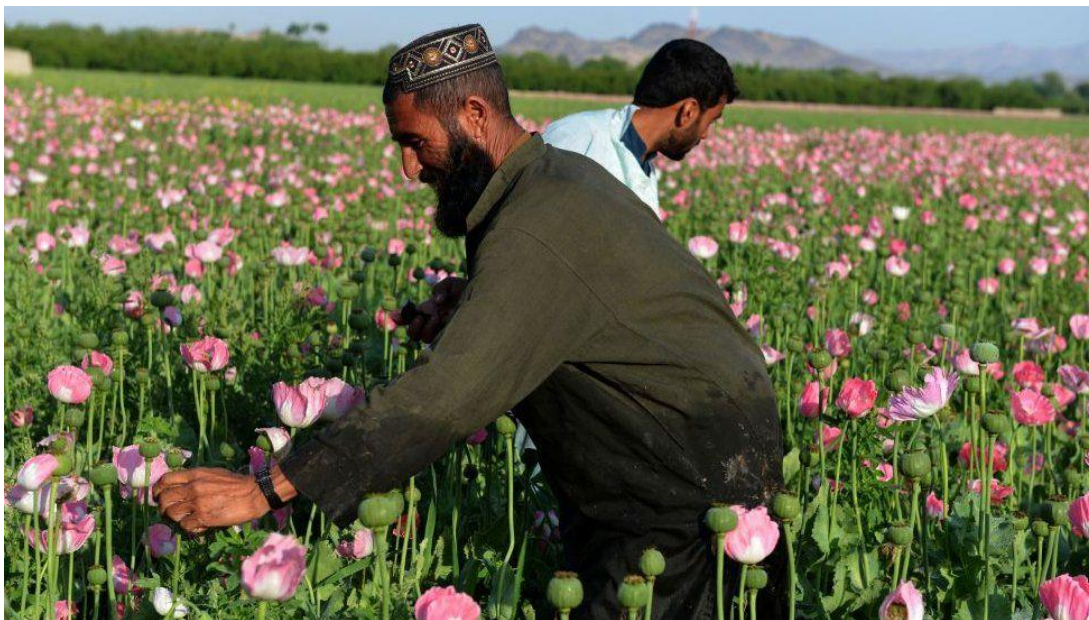
بررسی دادگاه‌های درمان محور در کانادا و ایالات متحده نشان از موفقیت آنها در کاهش میزان تکرار جرم در مقایسه با مجازات‌ها و رفتارهای سنتی سیستم عدالت کیفری داشته است. یک بررسی نشان می‌دهد، افرادی که به طور فعال در برنامه‌های این دادگاه‌ها شرکت کرده‌اند و حتی تا حدودی مصرف مواد را ادامه داده‌اند، میزان تکرار جرم در آنها کاهش داشته است. اما یکی از نگرانی‌های عمده دادگاه‌های درمان محور مخ‌دردی در کانادا، مشکل تامین بودجه است. بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۴ هیچ‌گونه افزایش بودجه‌ای برای این دادگاه‌ها اعمال نشده و این منجر به کاهش تعداد متخصصان و پشتیبانان تمام وقت اعتیاد برای ارائه خدمات درمانی به میزان ۳۵ درصد شده است. همچنین میزان معتادان حاضر یافته در این دادگاه‌ها کاهشی ۲۰ درصدی داشته است.

به طور کلی، راهبرد ملی کنترل مواد مخدر در کانادا دارای استراتژی سه ستونه است که دربردارنده بخش درمان، پیشگیری و اجرا است و با این دیدگاه تدوین شده که هر دستیابی به هر نوع موفقیتی در کاهش مصرف و تقاضای مواد مخدر تنها با دیدگاهی جامع که هر سه ستون ذکر شده را پوشش دهد امکان پذیر است. هر چند در این کشور برنامه‌های پیشگیری از اعتیاد با هدف کاهش مصرف غیرقانونی مواد مخدر توسط افراد ۱۰ تا ۲۴ سال کانادایی بسیار گسترده از سال ۲۰۰۷ در دست اجرا است اما باید یادآوری کرد عمده اهداف ذکر شده در این برنامه مانند کاهش تعداد جوانان مصرف کننده مواد، به تاخیر انداختن شروع مصرف، کاهش دفعات مصرف و کاهش استفاده از چند ماده اعتیادآور غیرقانونی، نشان دهنده نگاهی جامع به دیگر ستون‌های مبارزه با مواد نیز است. استراتژی پیگیری در کانادا از سه روش عمده استفاده می‌کند که عبارتند از: ۱- رسانه‌ها؛ ۲- تعیین استانداردهای ملی برای پیشگیری؛ ۳- مشارکت پایدار است.

همچنین در سال ۲۰۰۷ مرکز مبارزه با مواد مخدر کانادا طرحی را برای پیشگیری از گرایش نوجوانان و جوانان به مواد مخدر برای مدت ۵ سال پیشنهاد دادند که مبتنی بر خدمات رسانه، سازمان‌های خدمات رسانی، تعیین استانداردهای ملی پیشگیری و ایجاد مشارکت فراگیر و پایدار است. هدف از استراتژی پیشگیری از اعتیاد در کانادا که هر ۵ سال مورد بازبینی قرار می‌گیرد، کاهش مصرف غیرقانونی مواد مخدر توسط افراد ۱۰ تا ۲۴ سال است؛ به این معنی که کاهش تعداد جوانان مصرف کننده مواد، به تاخیر انداختن شروع مصرف، کاهش دفعات مصرف و کاهش استفاده از چند دارویی غیرقانونی توسط مصرف کنندگان محقق شود. این استراتژی همچنین برای توسعه برنامه‌های پاکسازی، درمان و پیشگیری فراخوان‌هایی برگزار می‌کند که باعث ترویج و توسعه سلامت می‌شود و به والدین منابعی را معرفی می‌کند که برای بحث و گفتگو درباره پیشگیری از اعتیاد فرزندان خود در محیط خانواده به آنها نیاز دارند.

وضعیت مخدری افغانستان در دو ماه اخیر

بازگشت طالبان به قدرت باعث شده که افغانستان به عنوان بزرگترین تولید کننده مواد اوبیوئیدی در جهان مجدداً در کانون توجهات جهانی قرار گیرد. بجز تولید ۹۰ درصد تریاک جهان، افغانستان مقادیر قابل توجهی از هروئین و مورفین جهان را نیز تولید می کند و در سال‌های اخیر به محلی برای تولید مت آمفتامین (شیشه) نیز مبدل شده است. به گزارش سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۱ مواد مخدر به تنهایی ۷,۲ میلیارد دلار به اقتصاد افغانستان کمک کرده که بیش از ۱۰ درصد کل درآمد ملی این کشور را تشکیل می‌دهد. همچنین این رقم بیش از ارزش صادرات قانونی این کشور است. ۷۰٪ از زمین‌های کشاورزی افغانستان برای کشت تریاک یا سایر محصولات مخدري مورد استفاده قرار می‌گیرد. تولید مواد در افغانستان به طور پیوسته در سال‌های اخیر افزایش یافته است.

سیاست منع کشت مجدد براساس برآوردهای دفتر مبارزه با جرم و مواد سازمان ملل متحد، به طور کلی در سال ۲۰۲۱ در افغانستان مساحتی ۱۷۷۰۰۰ هکتاری زیر کشت تریاک رفته و تریاک کافی برای تولید تا ۶۵۰ تن هروئین را فراهم آورده است. امروزه تولید تریاک افغانستان از مجموع سایر کشورهای تولید کننده تریاک بیشتر است. نزدیک به ۸۰٪ هروئین تولید شده تریاک افغانستان از طریق آسیای مرکزی و پاکستان به اروپا منتقل می‌شود. در پی بازگشت طالبان به قدرت در سال ۲۰۲۰ و اعالم سیاست ممنوعیت کشت از سوی طالبان روندهای مخدري جدیدی در این کشور آغاز شده است. نخستین تأثیر این سیاست افزایش قیمت تریاک و هروئین بود و تداوم بازار سیاه تجارت پنهانی این مواد و رشد اقتصاد غیرقانونی را در پی داشته است. به عبارت دیگر طالبان با وجود اعلام ممنوعیت تولید مواد اما همچنان به دلیل نیاز به منابع مالی ناشی از تجارت مواد مخدر، اجازه فعالیت «پنهان» و حیات به اقتصاد مخدري این کشور را داده است. البته گزارشات ضد و نقیض در این خصوص بسیار زیاد است. به عنوان مثال به گزارش «راديو ملی آمریکا» در ولسوالی واشیر در جنوب ولایت هلمند، جنگجویان مسلح طالبان یک مزرعه کشت خشخاش را نابود کردند. «مال عبدالحق آخوند»، معاون وزیر داخله طالبان در امور مبارزه با مواد مخدر به آسوشیتدپرس گفت: «کسانی که قانون ممنوعیت کشت مواد را نقض می‌کنند، براساس قوانین شریعت در دادگاه‌های مربوطه حاضر و محاکمه خواهند شد.» هلمند مرکز کشت خشخاش در افغانستان به حساب می‌آید و به نظر

می‌رسد که موج جدید برخوردارها، عمدتاً کسانی را هدف قرار می‌دهد که پس از اعلام قانون ممنوعیت، محصولات خود را کاشتند. در صورتی که طالبان برای اجرای «قانون ممنوعیت کشت مواد مخدر» (که هنوز مشخص نیست با چه میزان سختگیری به اجرا درآید) شدت عمل به خرج دهد میلیون‌ها کشاورز فقیر و کارگران روزمزد که برای بقای خود کار روی مزارع خشخاش وابسته هستند را بیکار خواهد کرد. با قطع کمک‌های بین‌المللی، سقوط آزاد اقتصاد افغانستان، مشکل اکثریت مردم برای تامین غذا و خشکسالی بی‌سابقه از جمله موانع پیش روی طالبان برای اجرای این قانون جدید است. به گزارش سازمان ملل متحد، پیش از این طالبان در دهه ۹۰ میلادی برای اولین بار کشت خشخاش را ممنوع و با ایجاد یک کمپین قدرتمند برای از بین بردن زمین‌های زراعی، تولید مواد مخدر را طی دو سال از بین برد. با این حال پس از اشغال افغانستان توسط نیروهای ائتلاف آمریکایی، بار دیگر بسیاری از کشاورزان افغانستانی به کشت خشخاش بازگشتند. براساس آمارهای منتشر شده از سوی منابع آمریکایی، این کشور در طول ۲۰ اشغال افغانستان بیش از ۸ میلیارد دلار برای از بین بردن تولید خشخاش هزینه کردند؛ اما به صورت معناداری آمار کشت مواد بویژه تریاک افزایش یافته است. علی‌رغم ممنوعیت جدید کشت مواد مخدر در افغانستان، مقامات طالبان در حال انباشت تریاک و سایر مواد مخدر هستند و همچنان اجازه تولید برخی مواد را می‌دهند که سهمی حیاتی در اقتصاد کشور دارد. قانون ممنوعیت کشف مواد مخدر طالبان (از جمله کشت، تولید، حمل و نقل و مصرف) در ماه آوریل ۲۰۲۲ اعلام شد. در ماه اوت ۲۰۲۱ کنترل مواد مخدر یکی از خواسته‌های اصلی جامعه بین‌المللی از این گروه بود، که اکنون افغانستان را تحت کنترل نیروهای خود درآورده است. طالبان به دنبال به رسمیت شناخته شدن از سوی جامعه بین‌المللی است تا بتواند مشکلات مربوط به تحریم‌های بانکی، تجارت و توسعه را حل و فصل نماید. در راه رسیدن به اهداف طالبان به خوبی میدانند که باید خود را دولتی مسئولیت‌پذیر و قاعده‌پذیر در جامعه بین‌المللی نشان دهد تا از این طریق بتواند زمینه لازم برای کسب مشروعیت، گسترش روابط با کشورها جهان و حل مشکلات اقتصادی خود فراهم کند. رهگیری کشفیات مواد مخدر افغانستان در دو ماه اخیر علیرغم اعلام سیاست منع کشت خشخاش از سوی طالبان در دو ماه گذشته همچنان شاهد سطح بالایی کشفیات مواد مخدر از مبدع افغانستان در کشورهای مختلف جهان بوده ایم. این تحلیل براساس داده‌های کشورهای منتخب واقع در امتداد مسیر جنوبی در شرق و جنوب آفریقا و در امتداد مسیرهای بالکان، قفقاز و مناطق شمالی، به‌ویژه مشاهدات در ۲۰۰۰ کیلومتری افغانستان اتفاق افتاده است. هدف خاص منعکس کردن ویژگی‌های این پلتفرم با تمرکز بر قاچاق هروئین و مت‌آمفتامین از افغانستان است که منبع اصلی مواد مخدر غیر قانونی است.

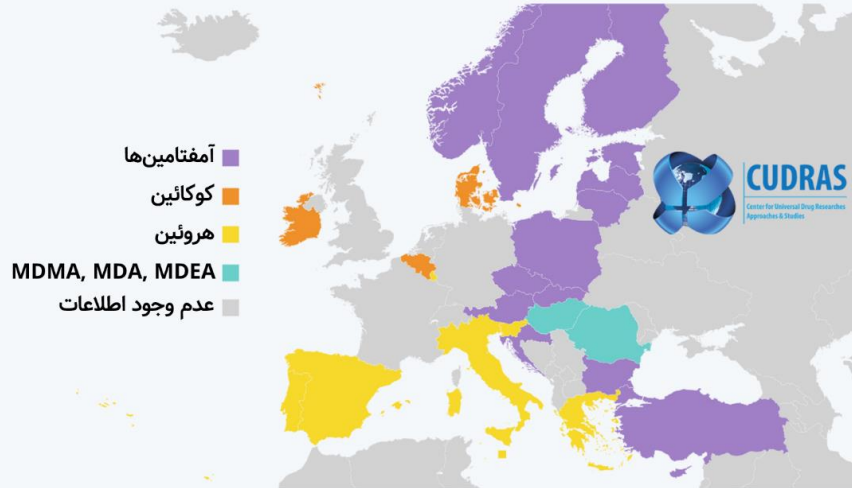
الگوهای کشف مواد مخدر در اروپا

بر اساس گزارش مرکز رصد مواد مخدر و اعتیاد اروپا، آمفتامین ها بیش از هر نوع ماده محرک دیگری در سال ۲۰۲۰ در سراسر اروپا کشف و ضبط شدند. همانطور که نمودار ما نشان می دهد، رایج ترین مواد مخدر کشف شده در سرتاسر کشورهای شمال اروپا و در شرق اروپا همین آمفتامین بوده است، البته به غیر از مجارستان و رومانی که MDMA بیشترین مواد مخدر کشف شده را داشت. هروئین رایج ترین ماده مخدر توقیف شده در سراسر اروپای جنوبی، به ویژه در پرتغال، اسپانیا، ایتالیا و یونان بوده است. این درحالیست که در ایرلند، دانمارک و بلژیک، کوکائین بیش از سایر اقلام مواد مخدر کشف و ضبط شده است. با ۵۳۵۴ گزارش در بلژیک در سال ۲۰۲۰، این کشور بیشترین تعداد کوکائین کشف شده را در بین کشورهای مورد بررسی دارد و همچنین بیشترین کوکائین کشف شده را از نظر مقدار واقعی با ۷۰۲۵۴ کیلوگرم کشف کرده است.

مرکز رصد مواد مخدر و اعتیاد اروپا بجز کشورهای عضو اتحادیه اروپا، اقدام به تحلیل داده های کشورهای نروژ و ترکیه نیز می کند. بر این اساس ترکیه بیشترین میزان کشفیات آمفتامین ها را داشته است. بر اساس داده های آنها، ترکیه به ویژه شاهد تعداد بالایی از کشفیات مواد مخدر بوده است. آمفتامین ها با ۳۶۰۱۵ عملیات موفقیت آمیز در آن سال، رایج ترین ماده مخدر کشف شده در آنجا در سال ۲۰۲۰ بود. این کشور همچنین بیشترین میزان کشفیات هروئین در اروپا را در آن سال با ۱۵۰۴۹ و همچنین ۵۲۵۹ کشف MDMA داشت.

وضعیت کشفیات مواد مخدر در اروپا

منبع: گزارش مواد اروپا ۲۰۲۲

statista

مواد مخدر غیرقانونی؛ بحران خاموش در آفریقا

سازمان بهداشت جهانی هشدار داده است که بسیاری از جوانان آفریقایی به سوء مصرف مواد روی آورده‌اند. سازمان ملل پیش بینی می‌کند که تا سال ۲۰۳۰ تعداد مصرف کنندگان مواد مخدر در آفریقا به میزان قابل توجهی افزایش پیدا خواهد کرد. این در حالی است که سیر سرمایه گذاری و رشد اقتصادی در قاره آفریقا باید به شکل بیشتر جوانان این قاره را به سمت افزایش میزان تحصیلات، ایجاد مشاغل پایدار، نوآوری علمی-فنی و ... سوق دهد اما در عمل سیاست‌های ضعیف دولت‌های آفریقایی سبب ایجاد انحراف در مسیر تربیت و رشد جوانان آفریقایی شده است.

مواد و سوء مصرف مواد چیست؟

سازمان بهداشت جهانی سوء مصرف مواد را به عنوان مصرف مضر یا خطرناک مواد روان گردان از جمله الکل و مواد مخدر غیر قانونی توصیف می‌کند. این بیانیه می‌گوید که مصرف غیرقانونی مواد مخدر پیامدهای نامطلوب بهداشتی و اجتماعی دارد زیرا بار مالی سنگینی را بر دوش مصرف کنندگان، خانواده‌ها و جامعه وارد می‌کند. علاوه بر این مصرف مواد مخدر می‌تواند در بلند فرآیند توسعه کشورها را با تاخیر مواجه کرده و ایشان را گرفتار مسائل غیر ضروری کند. تا سال ۲۰۳۰ سازمان ملل تخمین می‌زند که تعداد مصرف کنندگان مواد در آفریقا ۴۰٪ افزایش خواهد یافت.

در سراسر این قاره، معتادان به مواد مخدر اغلب با تبعیض و عدم حمایت مواجه شدند که حتی در صورت توقف مصرف، بازیابی زندگی را برای آنها دشوار می‌سازد. مسئله بازگشت معتادین به آغوش جامعه موضوعی جدی است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه به آن توجه نکرده و به همین دلیل موجب بازگشت مجدد فرد به دامن اعتیاد می‌شوند.

ریچارد اوپاره معتادی سابق که اکنون یک فرد حرفه‌ای در زمینه اعتیاد به مواد مخدر در پایتخت غنا است، گفت: «این گونه افراد نیاز به درمان و توجه جدی دارند.»

وی در ادامه افزود: «وقتی آنها وارد مراکز (توانبخشی) می‌شوند، بسیاری از معتادان آماده نیستند.»

او توضیح داد که یک سیستم غربالگری برای تعیین اینکه یک معتاد از کدام ماده مخدر استفاده کرده است وجود دارد. پس از آن، درمانگران برای تعیین شدت مشکل اقدام به ارزیابی می‌کنند. وی گفت: «معتادان به مواد مخدر در مرحله سم زدایی تحت مراقبت‌های پزشکی قرار گرفتند تا از بهبود آنها اطمینان حاصل شود.»

هروئین و کوکائین در ساحل

مالیندی که به خاطر سواحل ماسه‌ای سفید و گردشگران ایتالیایی شهره است، جایی که یکی از بزرگ‌ترین گروه معتادان به هروئین در کنیا حضور دارند.

مانند بسیاری از شهرهای ساحلی در این کشور واقع در شرق آفریقا، قاچاقچیان بین‌المللی از آن به عنوان گذرگاه مواد مخدر از افغانستان به سمت غرب استفاده می‌کنند.

براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جر سازمان ملل متحد، در حال حاضر بیشترین ماده مخدر غیرقانونی در این قاره کانابیس است. دومین گروه پر مصرف مواد مخدر، محرک‌های نوع آمفتامین (ATS) هستند که شامل «اکستازی» و مت‌آمفتامین می‌شود.

با این حال تعداد بیشتری از مصرف‌کنندگان مواد مخدر که مواد تزریقی می‌کنند؛ اگرچه این عمل خطرناک تلقی می‌شود زیرا استفاده از سوزن‌ها و سرنگ‌های آلوده می‌تواند ویروس‌هایی مانند ایدز، هپاتیت B و C را منتقل کنند.

همچنین در غرب آفریقا، گینه بیسائو یکی از مراکز مهم برای قاچاق مواد مخدر بویژه برای کوکائین است. - این کشور در سال ۲۰۰۵، زمانی که رئیس‌جمهور سابق ژائو برناردو «نینو» ویرا که از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۰ با مشت آهنین بر کشور حکومت می‌کرد- پس از بازگشت از شش سال تبعید در پرتغال، دوباره انتخاب شد، و یک دولت مخدري را آغاز کرد.

مهم‌ترین تحولات مخدري ايران در تير ماه ۱۴۰۱

میزان کشفیات انواع مواد مخدر در ایران در بهار ۱۴۰۱ از سوی فراجا ۱۶۰ تن اعلام شده است. در این راستا سردار مهدی حاجیان، سخنگوی فراجا اعلام کرد: «در ۳ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ بیش از ۱۶۰ تن مواد مخدر در مرزبانی و پلیس مبارزه با مواد مخدر کشف شده است. وی همچنین افزود: «پلیس آمادگی دارد در صورت فراهم بودن شرایط و زیرساخت‌ها کمتر از یک هفته اکثر معتادان متجاهر خیابان‌ها را جمع‌آوری کرده و به نهادهای مسئول تحویل بدهد.» این درحالیست که میزان کشفیات مواد مخدر در بهار ۱۴۰۰ بالغ بر ۳۰۰ تن اعلام شده بود. در واقع کشفیات انواع مواد مخدر در بهار ۱۴۰۱ نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴۷ درصد کاهش یافته است. همچنین با توجه به اینکه افغانستان ۹۰ درصد تریاک، هروئین و مورفین جهان را تأمین می‌کند و لذا بیشتر مواد مخدر ورودی به کشور از سمت شرق وارد می‌شود، از این رو طبیعی است که بیشتر کشفیات در این مناطق کشور انجام پذیرد. به گفته مسئولان ستاد مبارزه با مواد مخدر ۷۵ درصد کشفیات مواد مخدر در شرق کشور انجام می‌شود بخش عمده ۲۵ درصد باقی مانده نیز در مناطق مرکزی ایران روی می‌دهد.

ملاحظات	میزان کشفیات	فصل
۳۰ درصد از کل کشفیات سال	۳۰۰ تن	بهار ۱۴۰۰
کاهش ۴۷ درصدی نسبت به بهار ۱۴۰۰	۱۶۰ تن	بهار ۱۴۰۱

مقایسه میزان کشفیات انواع مواد مخدر بهار ۱۴۰۰ با بهار ۱۴۰۱

میزان کشفیات	ماه
۲۱ تن	فروردین
۱۰۵ تن	اردیبهشت
۴۵ تن	خرداد
۱۶۰ تن	بهار ۱۴۰۱

میزان کشفیات انواع مواد مخدر در فصل بهار ۱۴۰۱ به تفکیک ماهانه

یکی از مهم‌ترین خبرهای حوزه مواد مخدر در تیر ماه در کشور اظهار نظر سردار «مجید کریمی»، رئیس پلیس مواد مخدر فراجا درباره مسئله «بیمار یا مجرم بودن معتادان» بود. کریمی در این باره اظهار داشت: «برخی معتقدند که معتاد بیمار است هرچند که قانون این را نمی‌گوید؛ اگر فرد معتادی خودش داوطلبانه اقدام به ترک نکند، در صورت بازداشت برای بار دوم و سوم توسط پلیس دیگر مجرم محسوب می‌شود. وی افزود: «پلیس همیشه معتقد بوده که باید طبق قانون با معتادان متجاهر برخورد صورت گیرد و طبق قانون اگر معتاد متجاهر اقدام به ترک مواد مخدر نکند، مجرم محسوب می‌شود و باید فکری برای این افراد شود.» این مقام انتظامی عنوان کرد: «طبق بررسی‌های صورت گرفته در پلیس مبارزه با مواد مخدر، هرموقع معتادان متجاهر از سطح جامعه جمع‌آوری، ساماندهی و به کمپ‌های ترک اعتیاد هدایت می‌شوند، آمار جرائم خرد، زورگیری‌ها و سرقت‌های خرد کاهش پیدا می‌کند.» کریمی پیش از این نیز در یک برنامه تلویزیونی با اشاره به مَر قانونی کنونی در ایران تأکید کرده بود معتاد در صورتی بیمار به حساب می‌آید که اقدام به ترک اعتیاد کند، در غیر این صورت مجرم است.

چهارمین خبر مهم حوزه مواد مخدر و اعتیاد ایران در تیرماه ۱۴۰۱ نیز به دیدار رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر کشورمان با وزیر کشور جمهوری آذربایجان اختصاص دارد. در دیدار سردار «مجید کریمی»، رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر کشورمان با وزیر کشور جمهوری آذربایجان بر تشکیل کار گروه مشترک دو کشور تأکید شد. سردار کریمی با اشاره به لزوم همکاری‌های منطقه‌ای و جهانی برای مبارزه بین‌المللی با مواد مخدر گفت: «در این جلسه دغدغه‌های دو طرف در زمینه‌های انتظامی، مرزبانی، مبارزه با مواد مخدر و گمرکات با هدف ارتقا و توسعه همکاری‌های دو کشور بحث و بررسی شد.» کریمی افزود: «اطمینان داریم با دیدگاه‌های مشترکی که در مبارزه با مواد مخدر در منطقه وجود دارد با راهکارهای مناسب، سطح همکاری‌ها افزایش خواهد یافت.» همچنین ژنرال «ولایت، عیوض اف»، وزیر کشور جمهوری آذربایجان با اشاره به روابط خوب دو کشور پیشنهاد تشکیل «کارگروه تسهیل تبادل اطلاعات» را در زمینه مبارزه با مواد مخدر ارائه کرد.

فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدري جهان

در شانزدهمین شماره از بولتن مخدري جهان، ابتدا به ۹ گزارش در خصوص بازار جهانی کانابیس پرداخته شد. در این گزارش با توجه به روند «جرم زدایی از مصرف کانابیس» به تمایل کشورها برای «قانونی سازی» و از بین بردن بازارهای سیاه اشاره شده است. «تبدیل شدن کالیفرنیا، نوادا و دنور به مراکز مصرف امن کانابیس»، «مجوز عرضه کانابیس در هتلها، استراحتگاهها و اقامتگاهها»، «احتمال قانونی سازی مصرف کانابیس در مکزیک»، «تداوم ممنوعیت کانابیس در سطح فدرال» و «افزایش تقاضا برای تولیدکنندگان غیر شرکتی» از جمله پیشبینیهای این گزارش برای سال ۲۰۲۲ است. اگر مکزیک و آلمان به سوی قانونی سازی کامل این ماده حرکت کنند، این رویداد زلزلهای جدی در قاره اروپا و آمریکای لاتین ایجاد خواهد کرد.

دومین خبر بولتن شانزدهم موسسه کادراس بر موضوع «کانابیس و اوج گیری تجارت مواد مخدر در آمریکای لاتین» تمرکز دارد. براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر جرم سازمان ملل علی رغم پاندمی کرونا، همچنان آمریکای لاتین بر تجارت جهانی کوکائین تسلط دارد و ایالات متحده و اروپا همچنان میزان مصرفشان افزایش پیدا کرده است. علاوه بر این مسیرهای ترانزیت کوکائین از آمریکای جنوبی، مسیرهای آفریقای جنوبی به مقصد خاورمیانه نیز در حال گسترش است.

در همین حال متأمفتامین مکزیکی از تغذیه بازار آمریکای شمالی به تامین مواد مصرف کنندگان در اروپا، آسیای شرقی و اقیانوسیه رسیده است. با توجه با اینکه بخش مواد اپیوئیدی نیز در حال تکامل اند و محصولات ماری جوانا در سراسر آمریکای جنوبی گسترش یافته است، همگی این شواهد نشان می دهد که همه گیر و بروس کرونا کمک چندانی به کاهش سرعت ماشین مواد مخدر در آمریکای لاتین نکرده است.

خبر بعدی در خصوص بحران مواد مخدر مصنوعی در شرق و جنوب شرق آسیا است. بنا بر گزارش سازمانهای بین المللی حجم زیادی از متأمفتامین در این منطقه تولید، قاچاق و مصرف می شود. لائو «پی دی آر» بدل به نقطه اصلی ترانزیت و قاچاق به تایلند و سایر بخشهای مکونگ و آسیای پاسفیک تبدیل شده است. مالزی نیز به طور گسترده برای ترانزیت و قاچاق مواد به اندونزی، فیلیپین، ژاپن، استرالیا و نیوزلند استفاده می شود.

خبر چهارم به بررسی تحولات قوانین مخدري در کانادا از سال ۱۹۰۸ تا ۲۰۱۸ می پردازد. در حالی که در سالهای ابتدایی قرن بیستم مصرف انواع دخانیات و مشروبات الکلی ممنوع بود، تا سال ۲۰۱۸ میلادی نه تنها مصرف الکل آزاد و قانون مجازات برخی مواد همچون تریاک اصلاح شد، بلکه موادی همچون کانابیس هم در مسیر جرم زدایی و قانونی شدن قرار گرفتند.

خبر بعدی به وضعیت مخدري همسایه شرقی کشورمان یعنی امارت اسلامی افغانستان می پردازد. بازگشت طالبان به قدرت باعث شده که افغانستان به عنوان بزرگترین تولید کننده مواد اپیوئیدی در جهان مجدداً در کانون توجهات جهانی قرار گیرد. بجز تولید ۹۰ درصد تریاک جهان، افغانستان مقادیر قابل توجهی از هروئین و مورفین جهان را نیز تولید می کند و در سالهای اخیر به محلی برای تولید متأمفتامین (شیشه) نیز مبدل شده است.

سیاست منع کشت مجدد براساس برآوردهای دفتر مبارزه با جرم و مواد سازمان ملل متحد، به طور کلی در سال ۲۰۲۱ در افغانستان مساحتی ۱۷۷۰۰۰ هکتاری زیر کشت تریاک رفته و تریاک کافی برای تولید تا ۶۵۰ تن هروئین را فراهم آورده است. امروزه تولید تریاک افغانستان از مجموع سایر کشورهای تولید کننده تریاک بیشتر است.

در خبر ششم بر اساس گزارش مرکز رصد مواد مخدر و اعتیاد اروپا، آفتماین ها بیش از هر نوع ماده محرک دیگری در سال ۲۰۲۰ در سراسر اروپا کشف و ضبط شدند. هروئین رایج ترین ماده مخدر توقیف شده در سراسر اروپای جنوبی، به ویژه در پرتغال، اسپانیا، ایتالیا و یونان بوده است. این درحالیست که در ایرلند، دانمارک و بلژیک، کوکائین بیش از سایر اقلام مواد مخدر کشف و ضبط شده است. مرکز رصد مواد مخدر و اعتیاد اروپا بجز کشورهای عضو اتحادیه اروپا، اقدام به تحلیل داده های کشورهای نروژ و ترکیه نیز می کند. بر این اساس ترکیه بیشترین میزان کشفیات آفتماین ها را داشته است.

دیگر خبر بولتن شماره شانزده به موضوع «مواد مخدر غیرقانونی» در قاره آفریقا پرداخته است. سازمان بهداشت جهانی هشدار داده است که بسیاری از جوانان آفریقایی به سوء مصرف مواد روی آورده اند. سازمان ملل پیش بینی می کند که تا سال ۲۰۳۰ تعداد مصرف کنندگان مواد مخدر در آفریقا به میزان قابل توجهی افزایش پیدا خواهد کرد. تا سال ۲۰۳۰ سازمان ملل تخمین می زند که تعداد مصرف کنندگان مواد در آفریقا ۴۰٪ افزایش خواهد یافت.

آخرین بخش بولتن مخدوری تیرماه ۱۴۰۱، به بازتاب آخرین مربوط به حوزه تولید، کشف و مبارزه با مواد مخدر در ایران پرداخته است. بنا بر آمار منتشر شده از سوی «فراجا» میزان کشفیات کشور در ساه ماه نخست ۱۴۰۱ بیش از ۱۶۰ تن برآورد شده است. این درحالیست که میزان کشفیات مواد مخدر در بهار ۱۴۰۰ بالغ بر ۳۰۰ تن اعلام شده بود. در واقع کشفیات انواع مواد مخدر در بهار ۱۴۰۱ نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴۷ درصد کاهش یافته است.

یکی از مهم ترین خبرهای حوزه مواد مخدر در تیر ماه در کشور اظهار نظر سردار «مجید کریمی»، رئیس پلیس مواد مخدر فراجا درباره مسئله «بیمار یا مجرم بودن معتادان» بود. کریمی در این باره اظهار داشت: «برخی معتقدند که معتاد بیمار است هرچند که قانون این را نمی گوید؛ اگر فرد معتادی خودش داوطلبانه اقدام به ترک نکند، در صورت بازداشت برای بار دوم و سوم توسط پلیس دیگر مجرم محسوب می شود.»

ستاد مبارزه با مواد مخدر از روز پنجم تیر ماه به مدت یک هفته اقدام به برگزاری نمایشگاهی در این زمینه کرد. مراسم بزرگداشت روز جهانی مبارزه با مواد مخدر با حضور حجت الاسلام سید ابراهیم رئیسی، رییس جمهوری، احمد وحیدی، وزیر کشور، یوسف نوری، وزیر آموزش و پرورش، حمید سجادی، وزیر ورزش و جوانان و جمعی از ورزشکاران و همچنین مقامات دیگر کشورها در ستاد مبارزه با مواد مخدر برگزار شد. موسسه کادراس نیز در این نمایشگاه حضور فعال داشت.